

CISG

Opakování 2. přednášky (aplikační test). Interpretace, forma smlouvy. Kontraktační proces. Obchodní podmínky

Radovan Malachta

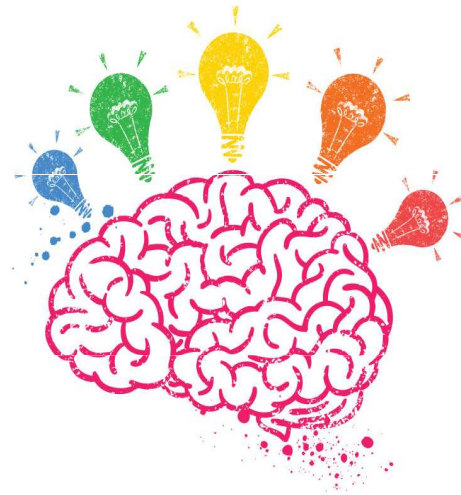
6. 10. 2021

Opakování:

Právní režim mezinárodní kupní smlouvy

Brainstorming na úvod

Zamyslete se, co všechno může upravovat práva a povinnosti kupujícího/prodávajícího v mezinárodní kupní smlouvě.



PRÁVNÍ PŘEDPISY

PRAXE STRAN

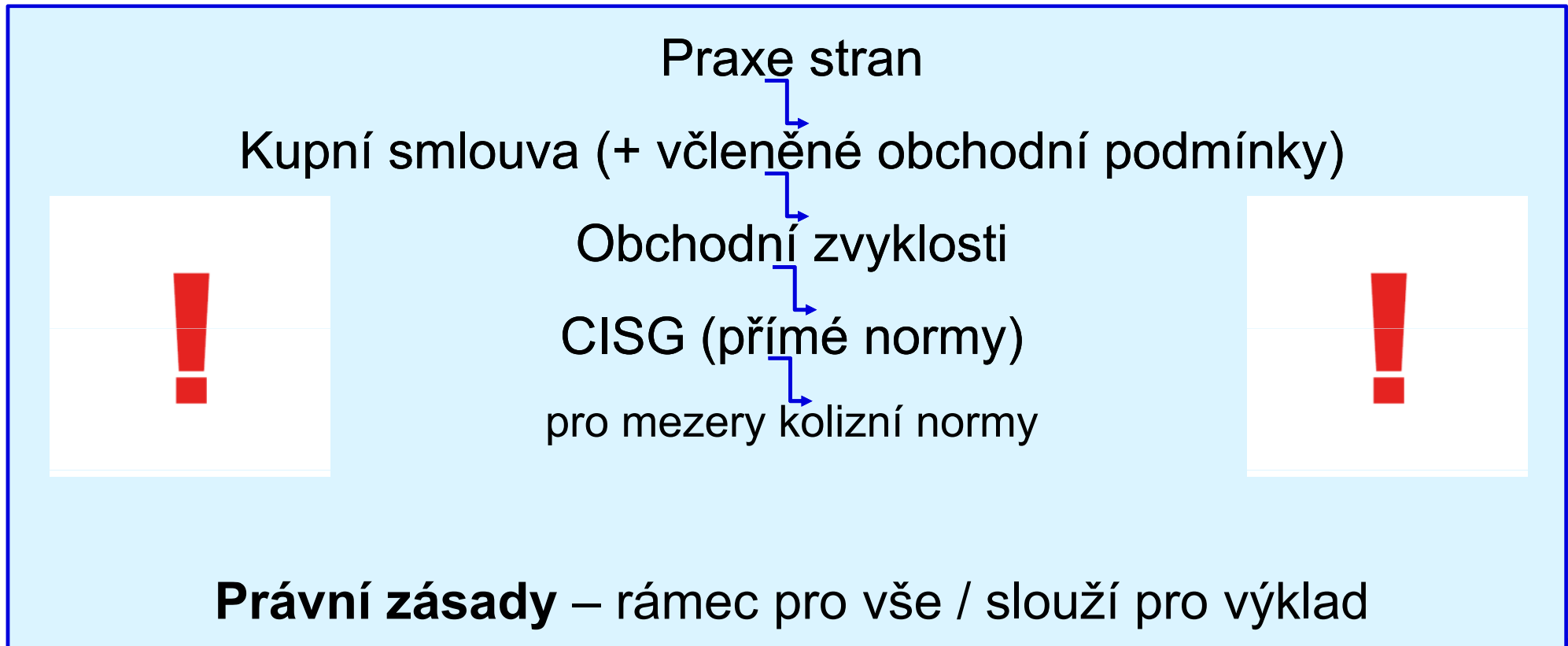
KUPNÍ SMLOUVA

OBCHODNÍ PODMÍNKY

ZÁSADY

OBCHODNÍ ZVYKLOSTI

Právní režim mezinárodní kupní smlouvy



Čl. 9/1 CISG: Zvyklosti a praxe stran

➤ **projevená vůle stran** → závaznost

➤ **zavedená praxe**

Čl. 29/2 CISG

➤ příklad s reklamačními lhůtami

➤ opakované souladné chování stran – četnost, doba trvání

➤ u stejného typu vztahu, u stejného kupujícího a prodávajícího

➤ **dohodnuté zvyklosti (individuální)**

➤ strany se na nich dohodnou

Čl. 9/2 CISG: Mezinárodní obchodní zvyklosti

- normativní, mezin. obchodní zvyklosti, aplikace **bez projevené vůle stran**
 - **obě strany zvyklost znaly nebo měly znát**
 - **zvyklost je v MO v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla je jimi dodržována**
 - nemusí znát všechny osoby dané branže
 - v době uzavření smlouvy
 - subjektivní povaha, možnost seznámit se
 - **pokud není dohodnuto jinak** – je možné vyloučit jejich dopad, modifikace
- **aniž by strany zvyklost znaly** – stačí, že měly znát (už jen to, že osoba vstupuje do obchodování s určitým zbožím = má znát pravidla)

CISG: Co je potřeba ověřit

1. Jedná se o **kupní smlouvu ve smyslu CISG**? Splnění předpokladů čl. 30 (povinnosti prodávajícího) a čl. 53 (povinnosti kupujícího)
2. Je předmětem smlouvy **zboží ve smyslu CISG** a nejedná se o zboží/smlouvu vymezené v čl. 2?
3. Jedná se o kupní smlouvu podle čl. 3 CISG?
4. Strany **nevyloučily aplikaci Úmluvy** jako celku na základě čl. 6 CISG.
5. Je přítomen **mezinárodní prvek** (čl. 1 odst. 1 CISG)? Existence mezinárodního prvku je předvídatelná.

K tomu ověříme

6. zda **neexistuje jiný předpis**, který upravuje taktéž oblast kupní smlouvy (čl. 90 CISG)
7. zda **nemá stát výhradu**
8. zda je splněna **časová působnost** Úmluvy (čl. 100 CISG) s
ohledem na smluvní státy

Jak CISG použijeme?

A) Oba státy jsou smluvními státy

➔ CISG se použije jako **PŘÍMÁ NORMA**

B) Jeden stát je smluvní stát a druhý nesmluvní

➔ pokud jiné normy (tzv. kolizní) odkáží na právo smluvního státu – CISG se použije jako **VĚCNÁ NORMA MEZINÁRODNÍHO PRÁVA SOUKROMÉHO**

➔ pokud odkáží na právo nesmluvního státu - **CISG se nepoužije**

C) Oba státy jsou nesmluvními státy

➔ **CISG se nepoužije**

Mezery přímé úpravy

- CISG neupravuje všechny otázky
- **vnitřní mezery** = otázky, které nejsou úmluvou upraveny **vůbec/výslovně vyloučeny** (čl. 4 a 5 CISG, příklady)
- **vnější mezery** = otázky, které jsou úmluvou upraveny **částečně, ale ne komplexně** (čl. 7/2 CISG, výše úroků z prodlení)

Příklad I

Společnost Stavebná veža, s.r.o., se sídlem a místem podnikání v Bratislavě uzavřela v srpnu 2021 kupní smlouvu se společností Spolehlivé baráky, s.r.o., se sídlem a místem podnikání v Brně. Předmětem smlouvy byla koupě nemovitosti – rodinného domu, blíže specifikovaného ve smlouvě.



ČR i Slovensko – smluvní státy

Příklad II

Pan Dvořák s bydlištěm v Brně je vášnivý cyklista. Minulou sobotu se rozhodl dojet na kole až do Vídně. Protože se mu po cestě rozbil tachometr a upadl blatník, zakoupil tachometr a blatník (vše za cenu 35 euro) na Ottarkringer Strasse v obchodě, který provozuje společnost Radsport se sídlem a místem podnikání ve Vídni.



ČR i Rakousko – smluvní státy

Příklad III

Společnost se sídlem a podnikání v Mexiku se zabývá prodejem mexických doutníků. Kupující, společnost s místem podnikání v ČR, uzavřela s mexickou společností kupní smlouvu v únoru 2021. Posud' následující modifikace:

a) Součástí smlouvy byla doložka: „Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží se nepoužije.“

b) Součástí smlouvy taková doložka nebyla.

c) Součástí smlouvy byla doložka: „Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží se nepoužije na specifikaci zboží prodávajícím podle čl. 65 této Úmluvy.“



ČR i Mexiko – smluvní státy

Příklad IV

Pivovar Lucky Bastard s místem podnikání v Brně jako prodávající uzavřel kupní smlouvu v listopadu 2020 s pivovarem s místem podnikání v Římě. Předmětem smlouvy bylo dodání 30 beček piva (1 bečka 30l) 11° Blond za cenu 46 800 Kč. U této otázky proveďte celý aplikační test a rozhodněte, zda se úmluva použije jako přímá norma, či věcná norma mezinárodního práva soukromého.

ČR – smluvní stát

Itálie – smluvní stát



MUNI
LAW

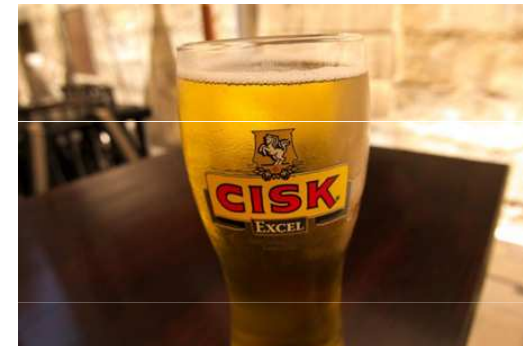
Příklad V

Ponecháme podobný příklad jako v předchozí situaci. Tentokrát bude kupující pivovar na Maltě (sídlo a místo podnikání Valletta). Co kdyby pivovar na Maltě byl prodávajícím, který bude prodávat maltský ležák CISK společnosti Nejrychlejší pivní pohotovost, s.r.o. (kupující) s místem podnikání v Brně.

Řešte z pohledu českého soudu.

ČR – smluvní stát

Malta – nesmluvní stát



Forma smlouvy

Forma smlouvy: čl. 11, 12, 13, 29, 96

- **bezformálnost** – tedy lze ústně/písemně/jinak
- nejen na uzavření smlouvy, ale též změny a zrušení (čl. 29/2)
- výjimka 1: vůle stran (strany se dohodnou jinak, nebo to plyne z jejich chování – praxe, zvyklosti)
- výjimka 2: stát má tzv. výhradu (čl. 96) – i tak to neznamená bez dalšího nutnost písemné formy
- písemná forma – telegram, dálnopis (čl. 13)
- doložky: „*Požadavek písemné formy je splněn i zasláním emailu.*“

Interpretace (= výklad)

Článek 7 odst. 1 a článek 8 CISG – nutné však odlišovat!

Pravidly v čl. 7 odst. 1 interpretujete Úmluvu jako takovou či její články.



Pravidly v čl. 8 interpretujete ujednání v konkrétní kupní smlouvě uzavřené mezi kupujícím a prodávajícím.


Interpretace CISG: článek 7 odst. 1

- <http://www.uncitral.org/clout/> CLOUT
 - <http://www.iicl.law.pace.edu/cisg/cisg> CISGW3
 - <http://www.unilex.info/dynasite.cfm?dssid=2375&dsmid=14276> UNILEX
- výklad – jednotná aplikace konkrétních ustanovení
- není (jeden jediný) soud, který by výklad úmluvy jednotně

judikatura

- článek 7 odst. 1 CISG - přihlíží se k:
- **mezinárodní povaze CISG** (autonomní výklad – nezávislý na národních právních řádech)
- potřebě podporovat **jednotnost při jejím použití**
- dodržování **dobré víry** v mezinárodním obchodě (jednání v souladu s CISG a uzavřenou kupní smlouvou)
- jazykový, historický, systematický, srovnávací, teleologický výklad
- A, Fr, R, Šp, Arab, Čín

Intepretace jednání smluvních stran: článek 8

- **úmysl smluvních stran** – co tím strany zamýšlely? („subjektivní pohled“)
 - kritérium **rozumné osoby** – jak se na ujednání dívá nestranná třetí osoba („objektivní pohled“)
- 

Kontraktační proces

Kontraktační proces úvodem

- čl. 14 až 24 CISG
- základ: **dva jednostranné projevy vůle: nabídka – přijetí**
- mezinárodní obchodní praxe - složitější
- **úprava v českém občanském zákoníku**

Vyhodnotím, zda se jedná o nabídku (návrh na uzavření smlouvy). Návrh (nabídka, oferta) musí být:

1. určený jedné nebo několika určitým osobám (**personální určitost**)
2. projev **vůle** navrhovatele **být zavázán** nabídkou v případě přijetí
3. dostatečně určitý (**obsahová určitost**) – musí být **označeno zboží** (individuálně, druhově) a výslovně nebo nepřímo **stanoveno množství a kupní cena** zboží nebo musí obsahovat ustanovení umožňující jejich určení

Tyto podmínky musí být splněny (vs. kupní cena), jinak se o nabídku ve smyslu CISG nejedná.
Úprava čl. 14/1 CISG.

Možnosti dalšího vývoje nabídky

Navrhovatel: zrušení, odvolání

Adresát: odmítnutí, přijetí (vs. pozdní přijetí, vs. přijetí se změnami či dodatky)

Analyzuji přijetí nabídky (s příslušnými články)

1. zda bylo přijetí **včasné** (pokud není, tak např. vyhodnocení čl. 21 pozdní přijetí apod.)
2. zda bylo přijetí **bezvýhradné** (pokud není, tak podstatné/nepodstatné změny podmínky nabídky, zda je to protinávrh atd.)
3. jakým způsobem byla nabídka přijata (výslovně, ústně, konkludentně), kdy k tomu došlo

Určím okamžik vzniku smlouvy

kterým přesně okamžikem vznikla smlouva (teorii dojití). Čl. 23 a 18/2 CISG.

Účinky nabídky (čl. 15/1)

- „Nabídka působí od doby, kdy **dojde** osobě, které je určena.“
- **teorie dojití**
- čl. 15/1 + 24

Zrušení nabídky = zpětvzetí návrhu (čl. 15/2)

- ✓ musí dojít **dříve** nebo **současně** s nabídkou
- ✓ i nabídky, která je neodvolatelná
- ✓ právní účinek: **zánik návrhu**

Odvolání nabídky (čl. 16)

- nabídka již došla adresátovi, ale ten ještě **neodeslal** přijetí
- tu, která je odvolatelná
- **neodvolatelnost:**
 - a) vyplývá, že je neodvolatelná (stanovení určité lhůty pro přijetí či jiným způsobem)

„Návrhem se cítíme vázáni do 6. října 2021.“; „Nabídka je neodvolatelná až do 13. října 2021.“; „firm offer“
 - b) adresát důvodně spoléhal na neodvolatelnost, jednal podle toho
- právní účinek: **zánik návrhu**

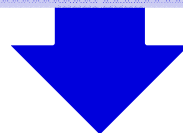
Odmítnutí nabídky (čl. 17)

- projev vůle adresáta
- okamžikem, kdy odmítnutí **dojde** navrhovateli (nikoliv odesláním)
- lze i neodvolatelnou nabídku
- nelze následně přijmout nabídku

Navrhovatel odesílá nabídku

Nabídku lze zrušit

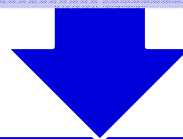
Pokud zrušení nabídky dojde adresátovi dříve, nebo současně s nabídkou



Nabídka došla navrhovateli

Nabídku nelze zrušit, ale lze ji odvolat

Pokud není neodvolatelná



Adresát odesílá přijetí nabídky

Nabídku nelze od tohoto okamžiku odvolat

Přijetí nabídky (čl. 18)

✓ projev vůle adresáta

1. **prohlášení** (výslovné přijetí)

2. **jednání naznačující souhlas** (konkludentní přijetí) – odeslání zboží (čl. 18/3), zaplacení kupní ceny (čl. 18/3), zpracování zboží, otevření akreditivu, zahájení výroby, zaslání účtu

✓ NELZE mlčky, nečinností, ALE – předcházející dohoda, praxe mezi stranami, zvyklosti – pak i mlčením

✓ **ústní** nabídka – musí být přijata **ihned**

Doba vázanosti návrhem

- ✓ přijetí nabídky – účinné **dojitím** navrhovateli
- **do doby**, kterou navrhovatel **určil** v návrhu
- není-li určena – **rozumná doba** – okolnosti případu **ústní** nabídka – musí být přijata **ihned**

Vznik smlouvy čl. 23

- smlouva – **uzavřena okamžikem, kdy se přijetí návrhu stane účinným**
- viz **čl. 18/2** – okamžik, kdy vyjádření souhlasu dojde navrhovateli

Pozdní přijetí čl. 21

- obecně: přijetí nabídky – včasné
- sporné: účinky včasného přijetí, nebo protinávrh?
- **čl. 21/1** – navrhovatel vyrozumí adresáta, že pozdní přijetí má účinky přijetí (ústně, odešle zprávu bezodkladně)
- **čl. 21/2** – „opozděná komunikace“ – přijetí odesláno včas, zpožděno v důsledku přepravy (př. blackout) – účinky přijetí, pokud navrhovatel nevyrozumí adresáta, že nabídku považuje za zaniklou

Zpětvzetí přijetí čl. 22

- **dojití** navrhovateli před okamžikem nebo v okamžiku, kdyby nastaly účinky přijetí
- nepostačí tedy včasné odeslání

Modifikované přijetí – čl. 19

- **obecně:** přijetí nabídky – bezvýhradné, jasné, musí obsahově kopírovat návrh
- **modifikované přijetí:** odpověď obsahující dodatky, omezení, odchylky, změny
- rozlišení, zda přijetí nabídky se změnami **podstatně mění nebo nemění** podmínky nabídky

- Čl. 19/2: **nepodstatné změny podmínky nabídky** – považováno za akceptaci, ledaže navrhovatel bez zbytečného odkladu nevyrozumí příjemce návrhu o opaku
- pokud nevyrozumí – vznik smlouvy se změnami
- Čl. 19/1: **podstatné změny podmínky nabídky** = odmítnutí nabídky a stává se protinabídkou
- Čl. 19/3 – **demonstrativní výčet podstatných změn** (praxe mezi stranami, zvyklosti mohou vést k jinému závěru)
- úprava v občanském zákoníku
- uzavření smlouvy a obchodní podmínky

Příklad kontraktační proces

Prodávající (společnost s místem podnikání ve Španělsku, zabývá se prodejem šatů pro tanec flamenco) po předchozím jednání zaslal v červnu 2021 nabídku kupujícímu (společnost s místem podnikání v ČR). Předmětem smlouvy bylo 250 ks šatů pro tanec flamenco (blíže specifikované v katalogu) za kupní cenu 8 660 euro. Součástí návrhu byla doložka „Návrhem se cítíme zavázáni do 15. srpna 2021“. Nabídka byla učiněna zasláním emailu. Posudte následující situace, podle povahy otázky najděte oporu ve Vídeňské úmluvě pro svou odpověď:

- a) musí kupující odpovědět, že nabídku přijímá, rovněž prostřednictvím emailu?
- b) lze takovou nabídku považovat za neodvolatelnou?
- c) lze odpověď kupujícího „děkuji za nabídku“ považovat za přijetí nabídky?
- d) kupující odpověděl, že nabídku přijímá, ale postačí jen 200 ks šatů a žádá snížení kupní ceny. Lze takovou odpověď považovat za přijetí nabídky, nebo protinabídku?

e) kupující odpověděl emailem, že nabídku přijímá, nicméně do předmětu emailu napsal „přijetí nabídky – šaty pro tanec sevillanas“, z obsahu samotného přijetí nabídky však vyplývalo, že měl na mysli šaty pro tanec flamenco, neboť dále již používal výraz flamenco. Lze takovou odpověď považovat za přijetí nabídky, nebo protinabídku?

f) česká společnost vyjádřila souhlas s nabídkou 2. srpna 2021 prostřednictvím pošty (odeslala obálku s dopisem vyjadřující přijetí nabídky). V důsledku rozsáhlých záplav ve Španělsku, kdy poštovní doručovatelé byli nuceni počkat, až voda opadne, došlo přijetí nabídky navrhovateli až 16. srpna 2021. Okomentujte takové pozdní přijetí nabídky.

g) česká společnost odeslala přijetí nabídky poštou 5. srpna 2021. Následující den ráno se rozmyslela a chce přijetí vzít zpět. Může tak učinit? Pokud ano, do kterého okamžiku a jaký způsob učinění zpětvzetí byste doporučili?

h) kupující odeslal emailem souhlas s nabídkou 15. července 2021. O den později došel od prodávajícího email, že nabídku odvolává. Může tak učinit?

Obchodní podmínky

Obchodní podmínky

- vypracované stranami (individuálním obchodníkem)
- nebo obecně známé (mezinárodní organizace, obchodní společnosti, svazy)
- vzorové, adhezní
- **jazyk obchodních podmínek**
- **seznámení se s OP**

Včleňovací doložka

- nutnost, aby se OP staly součástí smlouvy
- před podpisy stran
- OP: zadní strana návrhu, přiloženy ke smlouvě, odkázáno na obecně známé OP
- problematické www odkazy?

„Nedílnou součástí této smlouvy jsou obchodní podmínky prodávajícího, které jsou připojeny jako příloha k této smlouvě.“

„Nedílnou součástí této smlouvy jsou obchodní podmínky Evropské hospodářské komise č. ...“ (č. 312 - pro mezinárodní prodej citrusových plodů)

Bitva forem/formulářů

➤ Základní předpoklady:

- KONSENS STRAN NA MINIMÁLNÍCH ČI NUTNÝCH NÁLEŽITOSTECH SMLOUVY
- BĚHEM KONTRAKTACE ZPRAVIDLA NEDOCHÁZÍ K POROVNÁNÍ OBSAHU OP
- ROZDÍLY MEZI OP KUPUJÍCÍHO A PRODÁVAJÍCÍHO

➤ koncepce *mirror image rule*

➤ možnost obrany: „*Obchoduji pouze na základě svých obchodních podmínek, veškeré jejich změny musí být mnou výslovně odsouhlaseny.*“

➤ řešení: obecně podporují vznik smlouvy

knock out rule (UNIDROIT, PECL, NOZ)

last shot rule

Standardizované způsoby uzavírání smluv

- obchodní podmínky individuální nebo vytvořené mezinárodní organizací či svazem
- formulářové smlouvy – individualizovaná část (údaje pro každou operaci – odlišení od obchodních podmínek)
- návody (guides)

Příklad obchodní podmínky

Společnost A (jako prodávající, sídlo a místo podnikání v ČR) zaslala návrh na uzavření smlouvy dne 30. ledna 2021 společnosti B (sídlu a místo podnikání v Německu). Předmětem smlouvy byly pravidelné dodávky českých sklenářských výrobků, a to v intervalu každý měsíc. Společnost A přiložila jako přílohu PDF a) samotný návrh na uzavření smlouvy, b) obchodní podmínky společnosti A, na které v textu nabídky odkazuje. Společnost B odpověděla obratem dne 31. ledna 2021, že souhlasí a odkázala na své obchodní podmínky, které přiložila rovněž jako přílohu v PDF. Veškerá komunikace probíhala v angličtině. Strany započaly s plněním smlouvy. Spolupráce probíhala bez problémů až do srpnové dodávky, která měla vady (poškrábané sklo, jiné rozměry). Společnost B reklamovala tyto zjevné vady 27. den od dodání zboží v souladu se svými obchodními podmínkami. Společnost A odmítla reklamaci jako pozdní a odkázala na své obchodní podmínky. Společnosti začaly své obchodní podmínky porovnávat. Zjistily tyto nejzásadnější odchylky, ve zbytku byly obchodní podmínky obou společností stejné či obsahově podobné: Obchodní podmínky společnosti A: „*Společnost je oprávněna oznámit zjevné vady na zboží nejpozději do 15 dnů od dodání zboží.*“ „*Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny u českých soudů.*“ Obchodní podmínky společnosti B: „*Společnost je oprávněna oznámit zjevné vady na zboží nejpozději do 30 dnů od dodání zboží.*“ „*Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny u německých soudů.*“

- a) Vymezte obecně předpoklady, aby se obchodní podmínky staly součástí smlouvy.
- b) Vysvětlete, co znamená pravidlo last shot rule a knock-out rule. V zadaném příkladu určete, zda se součástí smlouvy (případně které z nich) ujednání obchodních podmínek společnosti A/B, pokud se soud přikloní k pravidlu last shot rule a pokud se přikloní k pravidlu knock-out rule.
- c) Společnost B rovněž namítala, že obchodním podmínkám společnosti A nerozumí, protože jsou v češtině. Posudte, zda je tato námitka relevantní, a to pro případ, kdy bude vznesena v průběhu kontraktačního režimu před uzavřením smlouvy, a pro případ, kdy bude vznesena až v srpnu/září, tedy v době, kdy se objevily problémy s dodávkou.
- d) V zadaném příkladu byly obchodní podmínky přiloženy jako příloha v PDF souboru. Staly by se platně součástí smlouvy obchodní podmínky, na které společnost A odkázala prostřednictvím hypertextového odkazu na stránky společnosti www.spolecnostA.cz ?
- e) Co kdyby na obchodní podmínky společnosti A nebylo v textu emailu/návrhu smlouvy odkázáno, ale byly pouze přiloženy?

Doložky ve smlouvě

- režimová doložka - volba práva
- prorogační doložka - volba obecného soudu
- rozhodčí doložka - volba rozhodčího soudu
- doložka, která vylučuje použití obchodních podmínek druhé strany
- doložka, která ustanoví povinnost písemné formy kupní smlouvy, resp. povinnost provádět změny, zrušení smlouvy pouze písemně
- dodací podmínka (kam, kdy a co má být dodáno), doložka INCOTERMS
- platební podmínka (kam, kdy, jakým způsobem má být placena kupní cena)
- měnové a cenové doložky, stabilizační doložky
- doložka ohledně reklamační lhůty a dalších náležitostí reklamace (písemná forma a pod.)
- smluvní záruka
- co představuje tzv. podstatné porušení smlouvy
- smluvní pokuta
- doložka reagující na vyšší moc vs. hardship doložka
- limitace náhrady škody

Režimové doložky

- *Smlouva, včetně otázek jejího vzniku, zániku či změn, spolu s otázkami s ní souvisejícími, se řídí českým právem s vyloučením Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.*
- *Tato smlouva se řídí českým právem.*
- *Tato smlouva se řídí/neřídí Úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.*
- *Strany vylučují použití Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.*
- *Tato smlouva se řídí Úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. V otázkách touto smlouvou či Úmluvou neupravených se použije české právo.*
- *Tato smlouva se řídí mezinárodními obchodními zvyklostmi (lex mercatoria vs. Principy evropského smluvního práva vs. Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT).*

Procesní doložky – volba obecného soudu

- *Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny u českých soudů.*
- *K řešení sporů vyplývajících z této smlouvy je příslušný soud bydliště žalovaného.*
- *Sjednává se příslušnost soudů místa plnění k řešení sporů vyplývajících z této smlouvy.*

Doložka – obchodní podmínky

- *„Obchoduji pouze na základě svých obchodních podmínek, veškeré jejich změny musí být mnou výslovně odsouhlaseny.“*
- *„Nedílnou součástí této smlouvy jsou obchodní podmínky prodávajícího, které jsou připojeny jako příloha k této smlouvě.“*

Doložka – forma

- *„Případné změny či dodatky této smlouvy, veškerá navazující komunikace, komunikace související s plněním, porušením a následky porušení smlouvy musí být pouze v písemné podobě. Za písemnou podobu se považuje také e-mail.“*

MUNI
LAW

DĚKUJI

malachta@mail.muni.cz